

Sygn. akt IV CSK 576/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku Parafii Rzymskokatolickiej [...] w G.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 29 marca 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawczyni Parafia Rzymskokatolicka [...] w G. powołała się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

Bliższa analiza argumentów powołanych w skardze nie pozwalała uznać, by skarżąca wykazała powołane przyczyny kasacyjne.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, stanowi – obok podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). W złożonej skardze argumentacja na rzecz przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie została jasno wyodrębniona od rozważań dotyczących podstaw kasacyjnych; co więcej, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odesłano do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, co jest niedopuszczalne (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2001 r., V CZ 55/01, niepubl., z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, niepubl. i z dnia 20 grudnia 2018 r., III CSK 164/18, niepubl.). Ujęcie takie zapoznaje sens szczególnego wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. i w istocie uniemożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę przyczyn kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, niepubl., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, niepubl., i z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17, niepubl.), których zbadanie musi poprzedzać analizę zarzutów wypełniających podstawy kasacyjne i rozstrzygnięcie w przedmiocie zasadności skargi.

Niezależnie od tego mankamentu, należało zauważyć, że w wywodach mających przemawiać za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania nie

sformułowano konkretnego zagadnienia prawnego ani też nie wykazano potrzeby wykładni konkretnych przepisów prawa w wyżej przytoczonym znaczeniu. Wywody te ograniczały się natomiast do wskazania kwestii, które – w ocenie skarżącej – powinny zostać rozważone przez sąd i sformułowania w tym zakresie własnego stanowiska skarżącej.

Uzupełniając należało podnieść, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, iż decydujące znaczenie dla oceny dobrej wiary posiadacza ma w przypadku zasiedzenia służebności – zgodnie z regułą *mala fides superveniens non nocet* – chwila rozpoczęcia posiadania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r., II CSK 520/13, niepubl., z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 132/15, niepubl., z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 224/15, niepubl., i z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 549/15, niepubl.). Zarazem, przyjmuje się, że przedsiębiorstwo państwowe, które w procesie „uwłaszczenia” następującego na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. nr 79, poz. 464) oraz art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r., nr 2, poz. 6) uzyskało m.in. własność urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa i posiadanie służebności umożliwiające korzystanie z tej nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń, jest posiadaczem służebności w dobrej wierze (por. w nowszym orzecznictwie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2018 r., IV CSK 23/17 i IV CSK 136/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2018 r., II CSK 876/16, niepubl. i powołane tam wcześniejsze rozstrzygnięcia). Twierdzenia skarżącej dotyczące błędnego przyjęcia dobrej wiary w odniesieniu do nieruchomości wywłaszczonej, a także odwołanie się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43, odrywały się natomiast od wiążących Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) ustaleń faktycznych sprawy, z których wynikało, że nieruchomość objęta wnioskiem nie była przedmiotem wywłaszczenia i została przyznana wnioskodawczyni w drodze ugody w 1999 r., a jej objęcie w posiadanie w zakresie służebności

odpowiadającej treścią służebności przesyłu w sposób prowadzący do zasiedzenia nastąpiło w 1991 r., gdy stanowiła ona własność Skarbu Państwa.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 i art. 520 § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aw
aj